

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา
อำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก
The Emotional Quotient of School Administrators and Personnel
Administration in School Amphoe Ongkharak under
the Office of Nakhonnayok Primary Educational Service Area

สุรีย์พร รุ่งกำจัด¹, พรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา อำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูในอำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ปีการศึกษา 2555 จำนวน 222 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบมาตราวัดประเมินค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านการจงใจตนเอง รองลงมา คือ ด้านทักษะทางสังคม และด้านที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดการกับอารมณ์ของตนเอง 2) ระดับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา อำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้านและรายข้อพบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านวินัยและการรักษาวินัย รองลงมา คือด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ และด้านที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด คือด้านการวางแผน อัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา อำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงาน

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ,
e-mail : piyarut@windowlive.com

² อาจารย์ประจำสาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี,
e-mail : Supapanit@gmail.com

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ด้านการจัดการกับอารมณ์ของตนเองกับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง คู่ที่มีความสัมพันธ์รองลงมา คือ ด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นกับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ ด้านทักษะทางสังคมกับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง

คำสำคัญ : ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา, การดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา

Abstarct

The objectives of this research were to study 1) the level of the emotional quotient of school administrators 2) the level of personnel administration in school and 3) the relationship between the emotional quotient of school administrators and personnel administration in school Amphoe Ongkharak under the office of Nakhonnayok Primary Educational Service Area.

The samples group was consisted of 222 primary school administrators in Amphoe Ongkharak under the office of Nakhonnayok Primary Educational Service Area in 2012. The data-collecting instruments were the set of five-leveled questionnaires developed by the researcher and the data-analyzing were percentage, mean, standard deviation and Pearson's correlation.

The research findings were as follows 1) the level of the emotional quotient of school administrators in school Amphoe Ongkharak under the office of Nakhonnayok Primary Educational Service Area was at the high level, as a whole and in each aspect. Self- Motivation was most productive, followed by Social skill and Self emotional control, respectively. 2) the level of personnel administration in school Amphoe Ongkharak under the office of Nakhonnayok Primary Educational Service Area was at the high level, as a whole and in each aspect. when considering in all aspects, it could be found that the level of the emotional quotient of school administrators, were relatively high in all aspects. Especially, discipline was the highest, followed by working performance efficiency, along with man power planning and job specification respectively and 3) the relationship between the emotional quotient of school administrators and

personnel administration in school were relate at significance .01. self emotional management and personnel administration correlated at highest level. Meanwhile, understanding of other emotional feelings and personnel administration correlation were at high level. Finally, the least correlation between social skill and school administrator were at high level.

Keywords : The Emotional Quotient of School Administrators, Personnel Administration in School

บทนำ

การพัฒนาคนในปัจจุบันได้เน้นการพัฒนาทางด้านอารมณ์ หรือที่เรียกว่าความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient : EQ) หรืออีคิว โดยเชื่อว่าถ้าบุคคลมีความฉลาดทางอารมณ์สูง แสดงว่าเป็นผู้มีความฉลาดในการใช้อารมณ์ได้ดี ทำให้บุคคลนั้นเป็นผู้ที่มีความสุขและประสบความสำเร็จในชีวิต มีคนเป็นจำนวนมากที่เป็นคนเก่ง มีสติปัญญาดี แต่ต้องล้มเหลวกับตำแหน่งผู้บริหาร เพราะขาดความฉลาดทางอารมณ์ ไม่มีศิลปะในการบริหารคน ไม่เข้าใจตนเองและผู้อื่น ทำให้ขาดสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน ความฉลาดทางอารมณ์จะช่วยให้ผู้บริหารเป็นผู้บริหารมีศิลปะในการรู้จักใช้คนและครองใจคน ได้เรียนรู้และพัฒนาตน สามารถโน้มน้าวผู้อื่นให้ทำในสิ่งที่ตนต้องการได้ โดยที่งานสำเร็จเป็นผลคนก็เป็นสุข เกิดความรักในงานรักองค์การ การสื่อสารระหว่างบุคคลก็เป็นไปได้ด้วยดี มีความเข้าใจกัน ส่งเสริมให้มีการใช้ศักยภาพของแต่ละบุคคลอย่างสูงสุด ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชา อารมณ์ย่อมส่งผลหรือมีอิทธิพลให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีอารมณ์และความรู้สึกตามไปด้วย

ปัจจุบันบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาได้เปลี่ยนแปลงไปตามโครงสร้างของระบบการศึกษา ผู้บริหารมีภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบที่มากขึ้น และท้าทายความสามารถในการบริหารงานและบริหารคนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นหน้าที่หลักอันหนึ่งของผู้บริหาร เพราะการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายนั้น ต้องอาศัยคน เพราะคนคือปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการทำงาน องค์การใดมีกำลังคนที่มีคุณภาพองค์การนั้นย่อมประสบความสำเร็จ การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาจึงเป็นหัวใจของการบริหาร เพราะถึงแม้จะมีทรัพยากรอื่น เช่น วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่หรือเงินมากพร้อมเพียงใด แต่หากขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดแล้ว ก็อาจทำให้องค์การนั้นไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างชัดเจน เพราะผู้บริหารที่มีความฉลาดทางอารมณ์ที่เหมาะสมจะช่วยให้การควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดผล

สำเร็จดีขึ้น สามารถโน้มน้าวผู้อื่นให้ทำในสิ่งที่ตนต้องการได้ รู้จักใช้คนและครองใจคนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพขององค์กรให้มีความเจริญงอกงามขึ้นมาได้

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา อำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครนายก เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษาว่าอยู่ระดับใดและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและเพื่อนำไปใช้ในการเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้านการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อสรุปผลการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก
2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา อำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา อำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก จำนวน 43 คน และครูผู้สอนในสถานศึกษา อำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก จำนวน 333 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 38 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โรงเรียนละ 1 คน และข้าราชการครูในสถานศึกษา จำนวน 184 คน โดยใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และนำไปสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก โดยสอบถาม 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง
2. ด้านการจัดการกับอารมณ์ของตนเอง
3. ด้านการจูงใจตนเอง
4. ด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น
5. ด้านทักษะทางสังคม

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา อำเภองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
2. ด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
3. ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
4. ด้านวินัยและการรักษาวินัย

ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่าทุกข้อคำถามมีค่า 0.80 - 1.00 และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990) แบบสอบถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านบุคคลสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 โดยค่าความเชื่อมั่นโดยรวมทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.99

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูล เอกสาร แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลกำหนดขอบเขตของเนื้อหา เพื่อดำเนินการสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหาและกรอบแนวคิดของการวิจัย
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นนำมาแก้ไข ปรับปรุงเนื้อหา และใช้ภาษาให้ถูกต้องสมบูรณ์
5. นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาและด้านวัดและประเมินผล จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณา ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC)
6. นำแบบสอบถามที่ได้เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นแล้วทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนชุมชนวัดเขี้ยวโอสถ โรงเรียนวัดประสิทธิเวช และโรงเรียนอนุบาลองค์กรักษ์ รวม 30 คน เพื่อคำนวณหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990)
7. ดำเนินการปรับปรุงและตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือวิจัยให้ถูกต้องอีกครั้ง ก่อนนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
8. ขออนุญาตจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล
9. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังสถานศึกษาในจังหวัดนครนายก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
10. เก็บรวบรวมและติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืน และแจกแบบสอบถามอีกครั้ง ในรายที่แบบสอบถามสูญหายหรือไม่สมบูรณ์
11. นำแบบสอบถามที่รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนมาทั้งหมด 222 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ
12. นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาแปลผลและอภิปรายผล พร้อมทั้งสรุปผลการวิจัย นำเสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และเผยแพร่ต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา อำเภอองค์กรักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 46 ปี ขึ้นไป การศึกษา

ระดับปริญญาตรี ตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษาเป็นข้าราชการครู และมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 25 ปี

ตอนที่ 2 ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านการจูงใจตนเอง และด้านที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดการกับอารมณ์ของตนเอง

ตอนที่ 3 ระดับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา อำเภองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านวินัยและการรักษาวินัย และด้านที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง

การวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา อำเภองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจูงใจตนเอง และด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น กับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง และด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง กับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะทางความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ผู้บริหารพึงมี เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีบทบาทในการควบคุม จัดการกับอารมณ์ในลักษณะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้เหมาะสม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา อันจะนำไปสู่การปฏิบัติงานอย่างเต็มใจของผู้ใต้บังคับบัญชา และยังช่วยให้การติดต่อสื่อสาร การประสานงานและการสั่งการต่าง ๆ ประสบผลสำเร็จ ส่งเสริมให้ผู้บริหารประสบความสำเร็จในการทำงาน และการดำรงชีวิต ดังที่ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นรากฐานสำคัญประการหนึ่งของความสำเร็จในชีวิตของแต่ละคน ซึ่งเกิดมาจากความสามารถเรียนรู้สภาวะอารมณ์ของตนเองอย่างถูกต้อง สามารถจัดการกับอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ สามารถควบคุมอารมณ์ให้มีความมั่นคง ไม่แปรปรวนง่าย และมีความสามารถรู้พื้นอารมณ์ของตนเองให้อยู่ในสภาพที่ดีได้ด้วยตนเอง ตลอดจนมีความ

เข้าใจสภาวะอารมณ์ของตนเอง จนสามารถที่จะมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อคนอื่นในสังคมได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิมใจ วิเศษ (2554) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูอำเภอบ้านนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยของดิลลฤทธิ อภิวัฒน์สิงหะ (2550) ศึกษาเรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์กับความสำเร็จในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับสูง ผลการวิจัยของนงครักษ์ ทันเพื่อน (2550) ศึกษาเรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนครเขต 3 พบว่า ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับสูง จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง จะเป็นคนที่สามารถรับรู้ เข้าใจและจัดการกับความรูสึกของตนเองได้ดี รวมทั้งเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น มักจะเป็นผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต ดังที่ มนัส บุญประกอบ (2543) กล่าวว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารหรือผู้นำเป็นตัวจักรที่สำคัญยิ่ง ที่บอบบาทในการควบคุมจัดการอารมณ์ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมตลอดจนสร้างแรงจูงใจ ความพอใจ ขวัญกำลังใจ ให้แก่ผู้ร่วมงานดังที่นักจิตวิทยาบางท่านกล่าวไว้ว่า “งานก็ได้ผลคนก็เป็นสุข” และที่กัลยาณี พรหมทอง (2546) พบว่า ผู้บริหารที่มีความฉลาดทางอารมณ์ จะเข้าใจและสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ดี อีกทั้งยังมีความสามารถในการเข้าใจอารมณ์และหยั่งรู้อารมณ์ของผู้อื่นได้ สามารถผสมผสานอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นเข้าด้วยกันได้เป็นอย่างดี รวมไปถึงการรู้จักสร้างและรักษาความสัมพันธ์กับผู้อื่นตลอดไป หากผู้บริหารเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามองค์ประกอบเหล่านี้ได้เป็นอย่างดีแล้วย่อมประสบความสำเร็จในการบริหารได้อย่างแน่นอน

2. การศึกษาการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา อำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้านและรายข้อพบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู อยู่ในระดับมากทุกด้าน การดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา ที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด คือด้านวินัยและการรักษาวินัย รองลงมา คือด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ และด้านที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด คือด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง ดังที่ เกียรติศักดิ์ วงศ์กุลพิลาศ (2545) สรุปว่า การดำเนินงานด้านบุคคลเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวบุคคลในหน่วยงาน เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และเหมาะสมกับความต้องการของหน่วยงาน การบำรุงรักษาส่งเสริมสมรรถภาพและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน การพัฒนา ตลอดจนการให้พ้นจากงาน เพื่อให้หน่วยงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัย

ของสุรียา ไสยลามา (2547) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน ประถมศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่า การบริหารงานบุคลากรโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก มีชัย น้อยเมืองคุณ (2542) ได้ ศึกษาการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้บริหารและครูอาจารย์ สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคายพบว่า บุคลากรในโรงเรียนโดยส่วนรวมและจำแนก ตามสภาพ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา โดยส่วนรวม และเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ดังที่ อิศรัตน์ ศรีวัฒนา (2540) พบว่า การบริหารงานบุคคลมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับองค์กร เพื่อให้ดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งบุคคลทำให้เกิดปัจจัยต่าง ๆ ตั้งแต่เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ เกียรติศักดิ์ วงศ์กุลพิลาศ (2545) กล่าวว่า “บุคคล” ในหน่วยงานนั้นถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้งานดำเนินไปอย่างประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวก็ได้ เพราะบุคคลเป็นผู้ใช้ทรัพยากรในการบริหารต่าง ๆ เช่น เงิน วัสดุอุปกรณ์และการจัดการ ถ้า หน่วยงานใดมีบุคลากรที่มีคุณภาพและสามารถรักษาธำรงไว้ ดึงดูดให้เขาเหล่านั้นปฏิบัติงานให้กับ หน่วยงานที่สุดแล้ว คิดว่าหน่วยงานนั้นจะต้องมีประสิทธิภาพและมีความเจริญก้าวหน้าต่อไปใน อนาคต

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับ การดำเนินงาน ด้านบุคคลของสถานศึกษา อำเภองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครนายก โดยรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัย ของจิราพรรณ คະชาวงค์ (2551) ศึกษาเรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของการดำเนินงานด้านบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของการดำเนินงานด้านบุคคลของโรงเรียน มีความสัมพันธ์เชิงบวก ดังที่สมยศ นาวิกการ (2544) กล่าวว่า “คน” หรือ “มนุษย์” เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสูงสุดและมีประโยชน์มากที่สุด ทั้งนี้เพราะทรัพยากรอื่น ๆ แม้จะมีชีวิตก็หาสติปัญญาเท่าคนไม่ ส่วนทรัพยากรที่ปราศจากชีวิต นั้น หากคนไม่นำมาใช้ก็หาประโยชน์มิได้ ดังนั้น ในการบริหารองค์การ เรื่องเกี่ยวกับตัวคนจึงเป็น เรื่องสำคัญและยุ่งยากที่สุด ทั้งนี้เพราะว่าตามหลักทั่วไปในการบริหารงานนั้น แม้จะมีงบประมาณ ให้อย่างเพียงพอ มีการจัดการและการบริหารที่ดี มีอุปกรณ์และวัสดุต่าง ๆ พร้อมมูลเพียงใด ถ้า ผู้ปฏิบัติงานไม่ดี ไร้สมรรถภาพ ขาดความซื่อสัตย์ สุจริตและไม่ประพฤติอยู่ในวินัยที่ดีแล้ว ก็เป็น การยากที่การบริหารงานจะบรรลุผลดี สมดังความมุ่งหมาย แต่ถ้าหากได้คนดีที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ ปัญหาอื่น ๆ ก็จะลดน้อยลง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยที่พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด คือด้านการจัดการกับอารมณ์ของตนเอง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับความฉลาดทางอารมณ์ พัฒนาและส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ ฝึกหรือพัฒนาการควบคุมอารมณ์ ความรู้สึก ความต้องการของตนเอง เพื่อนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่วนการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษาด้านที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรประชุมวางแผนเกี่ยวกับอัตรากำลังและตำแหน่งให้ตรงกับความต้องการหรือความขาดแคลนมากที่สุด และควรส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการบริหารงานบุคคลอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะจากในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาจากแนวคิดและทฤษฎีของบุคคลอื่น ๆ
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสถานศึกษาในด้านอื่น ๆ
3. ควรมีการศึกษาแนวทางในการพัฒนาหรือส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

- กัลยาณี พรหมทอง. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในวิทยาลัยพลศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เกียรติศักดิ์ วงศ์กุลพิลาศ. (2545). *ปัญหาการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิราพรรณ คชะวงศ์. (2551). *ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ดิลกฤทธิ อภิวัฒน์สิงหะ. (2550). *ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์กับความสำเร็จในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

- นงครักษ์ พันเพื่อน. (2550). **ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พิมใจ วิเศษ. (2554). **ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูอำเภอบ้านนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- มนัส บุญประกอบ. (2543). “**อิคิวกับภาวะผู้นำในบางประเด็น**”. ใน รวบรวมบทความทางวิชาการ EQ. หน้า 213 -214. กรุงเทพมหานคร.
- มีชัย น้อยเมืองคุณ. (2542). **การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้บริหารและครู-อาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย.** การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมยศ นาวิการ. (2544). **หลักการบริหาร.** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ.
- สุริยา ไสยลาม. (2547). **การศึกษาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อิศรัตน์ ศรีวัฒนา. (2540). **ความคาดหวังของครูที่มีต่อการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Cronbach, Lee. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing.* (5th ed.). New York : Harper Collins.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D.W. (1970). “*Determination Sample Size for Research Activities*”. Education and Psychology Measurement.